

PKK'nın Suriye'ye Kayışı Bağlamında Çok Boyutlu Güvenlik Riskleri ve Türkiye'nin Stratejik Yanıtı

Sait Çakmak

TUDPAM Uzmanı

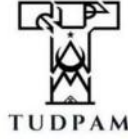
Özet

Bu çalışma kapsamında PKK'nın Türkiye'den Suriye'ye stratejik kayışı çerçevesinde PYD/YPG/SDG yapılanmalarının kurumsallaşma süreci; Şam rejimiyle yapılan mutabakatlar ve uluslararası meşruiyet arayışları bağlamında ele alınmıştır. PYD ile PKK arasındaki örgütsel ve ideolojik paralellik her iki yapının da aynı stratejik hedefe farklı coğrafyalarda hizmet ettiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, Türkiye'nin ulusal güvenlik politikalarının yalnızca sınır ötesi tehditlerle sınırlı olmadığı; aynı zamanda bu tehditlerin Türkiye'nin iç siyasal ve toplumsal dengeleri üzerinde etkide bulunma potansiyeli taşıdığı görülmektedir. PKK'nın çözüm sürecinde benimsediği söylemler ile PYD'nin Suriye'deki barışçıl özerklik retoriği arasındaki uyum, söz konusu stratejik bütünlüğün açık bir göstergesidir. Suriye'nin kuzeyinde giderek güç kazanan Kürt özerk yapısının, Irak'taki Kürt Bölgesel Yönetimi ile birleşme ihtimali Türkiye açısından yalnızca sınır güvenliğinin değil aynı zamanda bölgesel bütünlük ve istikrarı da tehdit eden unsur olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle, PYD/PKK yapılanmasının siyasi ve diplomatik meşruiyet kazanma girişimlerine karşı Türkiye'nin çok boyutlu bir güvenlik ve diplomasi stratejisi geliştirmesi zorunludur. Sonuç olarak, PKK/PYD yapısının siyasi ve toplumsal düzeyde etkinlik gösterdiği bir dönemde Türkiye'nin tehdit algısını bu çok boyutlu yapı doğrultusunda yeniden tanımlaması ve bu çerçevede kamuoyu oluşturması gerekli görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: PKK, YPG, Demokratik Konfederalizm, Özyönetim, Güvenlik

Abstract

This study examines the institutionalization process of the PYD/YPG/SDG structures within the framework of the strategic shift of the PKK from Turkey to Syria, the agreements

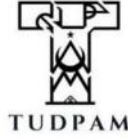

made with the Damascus regime, and their pursuit of international legitimacy. The organizational and ideological parallels between the PYD and the PKK demonstrate that both entities serve the same strategic goal in different geographical areas. In this context, Turkey's national security policies are not limited to cross-border threats but also encompass the potential impact of these threats on Turkey's internal political and social balances. The alignment between the PKK's rhetoric during the peace process and the PYD's peaceful autonomy discourse in Syria clearly reflects this strategic coherence. The increasing power of the Kurdish autonomous administration in northern Syria, with the potential to merge with the Kurdistan Regional Government in Iraq, is regarded as a threat not only to Turkey's border security but also to regional integrity and stability. Therefore, it is essential for Turkey to develop a multi-dimensional security and diplomatic strategy against the political and diplomatic legitimization efforts of the PYD/PKK structure. In conclusion, at a time when the PKK/PKD structure is active at the political and social levels, Turkey needs to redefine its threat perception in line with this multi-dimensional structure and raise public awareness accordingly.

Keywords: PKK, YPG, Democratic Confederalism, Self-Governance, Security

Giriş

Ortadoğu coğrafyasında son on yılda yaşanan dönüşümler özellikle Suriye iç savaşının ardından ortaya çıkan yeni güç dengeleri ulusötesi aktörlerin konumlarını yeniden şekillendirmesine olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda Demokratik Birlik Partisi (PYD) ile silahlı kanadı Yekineyen Partisina Gel (YPG)'nin Suriye'nin kuzeyinde elde ettiği toprak hakimiyeti dikkat çekici bir gelişme olmuştur. Söz konusu ilginin odak noktasını söz konusu yapının Kürdistan İşçi Partisi (PKK) ile ideolojik ve yapısal bağları oluşturmaktadır. Bu noktada PYD Suriye'deki, PKK ise Türkiye'deki Kürtlerin hakkını savunmayı hedeflediklerini bildirmiştir. Bununla birlikte PKK lideri Abdullah Öcalan'ın 1990'lardan itibaren şekillendirdiği Demokratik Konfederalizm anlayışı doğrultusunda PYD, Rojava'da özerk yönetim kurmaya çalışmaktadır. Bu iki gerçeklik söz konusu örgütler arasındaki ideolojik ve yapısal

bağlarının temelini oluşturmaktadır. Günümüzde PYD, Suriye’de kontrol ettiği alanlarda özyönetim pratiklerini hayata geçirmiş; Şam rejimi ile yaptığı mutabakatlar ve düzenlediği Ulusal Kürt Konferansları aracılığıyla bu yönetim modelini kurumsallaştırma çabalarını sürdürmüştür. Bu süreç, her iki terör örgütünün de belirli topraklar üzerinde meşruiyet kazanma hedeflerine bir adım daha yaklaştıklarını göstermektedir. Bu bağlamda, PYD’nin Suriye’de elde ettiği kazanımlar doğrultusunda PKK’nın Türkiye’de silahlı mücadeleyi sona erdirdiğini açıklaması bütünlüklü bir stratejinin bir parçası olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmanın amacı PYD’nin Suriye’deki siyasi ve askeri yapılanmasının PKK ile olan yapısal ve ideolojik ilişkilerini analiz ederek Türkiye’nin güvenlik politikaları açısından olası tehdit senaryolarını değerlendirmek ve atılması gereken adımlar konusunda öneriler sunmaktır. Bu kapsamda PYD/PKK yapısının bütünsel bir perspektifle ele alınması ve sahada yaşanan gelişmelerin Türk kamuoyunda farklı stratejik sonuçlar doğurabileceğinin ortaya konması hedeflenmektedir.

Yöntem

Bu çalışma nitel araştırma yöntemi kapsamında bir vaka analizi olarak yapılandırılmıştır. Çalışmada tarihsel bağlamda PKK’nın stratejik hedefleri ele alınarak PYD ile olan arasındaki bağlantılar ve bu ilişkinin doğurabileceği olası sonuçlar analiz edilecektir. Bu doğrultuda söz konusu iki terör örgütünün açıklamaları, örgüt liderlerinin manifestoları, ideolojik metinleri ve güncel basın kaynakları incelenecektir. Ayrıca konuya doğru bir perspektiften yaklaşılabilmesi adına bölgeye yönelik akademik analizler ve düşünce kuruluşlarına ait raporlar kaynak olarak kullanılacaktır. Araştırmada elde edilen bulguların güvenlik politikaları bağlamında yorumlanması hedeflenmekte olup, özellikle 2025 yılı içerisinde meydana gelen diplomatik temaslar ve sahadaki gelişmelere odaklanılacaktır.

Bölgesel Kırılmalar ve Yapısal Dönüşüm Çerçevesinde PKK’nın Stratejik Hedef Haritası

1978 yılında klasik Marksist-Leninist ulusal kurtuluş söylemiyle kurulan PKK terör örgütü Türkiye’nin güneydoğusunda sözde bağımsız bir Kürdistan devleti kurmayı hedefiyle silahlı mücadele yürütmüştür. Ancak, bu noktada özellikle Türk kamuoyunun dikkatine

sunulması gereken husus, söz konusu sözde bağımsız devletin yalnızca Türkiye'nin güneydoğusuyla sınırlı kalmadığıdır.

Görsel 1: Sözde Kürdistan Haritası

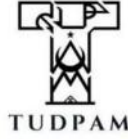

Tablo 1: KCK Yapılanması

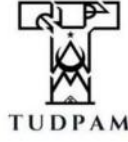
Yapı	Kuruluş Yılı	Faaliyet Bölgesi
PKK	1978	Türkiye
PÇDK	2002	Irak
PYD	2003	Suriye
PJAK	2004	İran

Kaynak: (Acun ve Keskin, 2017;8)

Görüleceği üzere Kürdistan Topluluklar Birliği (KCK) Türkiye'nin güneydoğusunun yanı sıra Irak ve Suriye'nin kuzey kesimleriyle İran'ın batı kesimini hedef almaktadır. Dolayısıyla PKK'nın stratejik hedefi bağlamında bahsi geçen ülkelerdeki merkezi siyasal otoritenin varlıkları değerlendirilmelidir. 20 Mart 2003 tarihinde ABD ve koalisyon güçlerinin Saddam Hüseyin rejimini kitle imha silahları barındırma bahanesiyle Irak'ı işgal etmesi ve rejimi devirmesi 2005 Irak Anayasası'nı doğurmuştur. Sonuç olarak, 15 Ekim 2005 tarihinde kabul edilen anayasa ile Irak federal bir devlet olarak tanımlandı ve Kürdistan Bölgesel Yönetimi anayasal olarak tanınan resmi bir bölgesel yönetim haline geldi (Dalar, 2015;37). Araştırma konusundan sapmamak adına buradaki Kürt silahlı güçlerinin veya bir açıdan milislerinin Irak merkezi hükümet güçlerine kıyasla ne derecede özerk bir yapıya ve mukayeseli güce ulaştığına yer verilmeyecektir. Arap Baharı dalgasının etkisiyle Suriye'de 2011 yılının ortalarında başlayan iç savaşla birlikte bu kaotik ortama dış ülkelerin müdahale etmesi Esad rejiminin devrilmesine sebep olmuştur (Adar vd., 2025;2). Bugün itibarıyla Suriye topraklarında siyasal istikrarsızlık oldukça derinleşmiştir. Araştırma kapsamında bu mesele derinleştirilecektir. Bölgedeki merkezi siyasal otoritenin

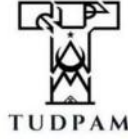

zayıflatılması ve istikrarsızlık ortamının oluşması sürecinde Türkiye açısından öne çıkan iki gelişme dikkat çekicidir; 28 Mayıs 2013 tarihinde Taksim Gezi Parkı Olayları ve 15 Temmuz 2016 FETÖ/PDY Darbe Teşebbüsü. Araştırma amacından sapmamak adına Türkiye'deki gelişmeler ayrı bir pencerede ele alınmayacaktır, fakat literatürde Gezi Olayları için Arap Baharı'nın Anadolu coğrafyasında denenmesi bağlamında bir Türk Baharı yaratılmaya çalışıldığına dair değerlendirmeler mevcuttur (Zafer ve Vardarlier, 2019;386). PKK'nın stratejik hedefi doğrultusunda etki alanına aldığı son ülke olan İran'da üç kritik gelişme öne çıkmaktadır: 2009 yılında Yeşil Hareketi, 2019 yılında Kanlı Kasım, 2022 yılında Mahsa Amini Olayı. Burada şu meselenin üzerinde durmak faydalı olacaktır. Görüleceği üzere PKK'nın stratejik hedefleri faaliyet gösterdiği bölgelerde özellikle 2003 yılından itibaren dikkat çekici gelişmeler yaşanmıştır. Bununla birlikte, PKK terör örgütü faaliyet alanlarında belirli bir süre içerisinde stratejik açıdan ilerleme kat edemediği durumlarda güçlerini potansiyel olarak ilerleme kat edebileceği sahalara yönlendirmektedir. Bunun en bariz örneğini 2004 yılında kurulduğu tarihten 2011 yılına kadar İran'da aktif olarak faaliyet gösteren PJAK'ın hareketliliği göstermiştir. Birincisi, teorik olarak kurulan terör örgütleri stratejik hedeflerini gerçekleştirebilmek adına pratiğe geçmek zorunda kalmıştır. Bu doğrultuda milis güçlere duyulan ihtiyaç doğrultusunda örgütler, lojistik sağlama konusunda çeşitli stratejiler geliştirmektedir. Bu olgu güvenlik politikalarında bilinen bir gerçek olmakla birlikte bizim meselemizdeki yeri şudur; bir terör örgütü pasifize edildiğinde militanlarının büyük çoğunluğunu hareketsiz sahalarda tutmamaktadır. 2011 yılında PJAK'ın bu hareketliliği sonrası terör örgütü mensuplarının ulusal kolluk güçlerine teslim olmadığı bir gerçeklik ise söz konusu militanların hareketliliği bir araştırma konusudur (Atabay, 2024). İşte bu noktada bizim meselemizdeki önemi PJAK'ın İran'da eylemsizlik sürecine girdiği dönemde Suriye'de iç savaşın patlak vermesidir. Dolayısıyla bu bölümde PKK'nın stratejik hedefleri ile bu hedef doğrultusunda etki altına aldığı ülkelerdeki gelişmelere söz konusu perspektiften yaklaşılmıştır. Günümüzde ise Suriye'de önemli gelişmelerin yaşandığı bir evrede PKK eylemsizlik sürecine girmiştir.

Demokratik Konfederalizm Çerçevesinde PKK-PYD İdeolojik ve Örgütsel Bütünlüğü

PKK terör örgütü lideri Abdullah Öcalan, 2000’li yılların başından itibaren Marksist-Leninist dogmalardan uzaklaşarak demokratik konfederalizm adını verdiği yeni bir siyasal sistem geliştirmiştir. Buna göre yerel meclisler ve halk konseyleri sistemin merkezine konulmuştur (Öcalan, 2011;34). Bu doğrultuda, ulus-devlet anlayışının sona erdiği bir yapıda, siyasal toplumun farklı fraksiyonlarının eşit koşullar altında bir arada yaşaması demokratik ulus anlayışı ile gerekçelendirilmiştir. Bir önceki başlıkta PKK’nın faaliyet sahalarının tanımlanmasına paralel olarak söz konusu ideolojik çerçeve sadece Türkiye içindeki yapılanma ile sınırlı kalmamıştır. 2003 yılında Suriye’de, Öcalan’ın fikirlerini doğrudan benimseyen bir yapı olarak kurulan PYD 2012 yılında Rojava’da sağladığı toprak kontrolüyle birlikte demokratik özerk yönetim modelini hayata geçirmeye çalışmıştır (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2017;11). Bu bağlamda PYD’in ideolojik kuruluşunun PKK ile organik bir bağa sahip olduğu ifade edilebilir. PYD’nin 2012 tarihli Toplum Sözleşmesi’nin incelenmesi, ideolojik birlikteliğin çerçevesini anlamada temel kaynaklardan biri olmuştur. Ayrıca, Demokratik Uygarlık Manifestosu’nda görüleceği üzere PKK faaliyet sahalarında oluşturulan veya oluşturulacak olan terör örgütlerinin temel felsefesine yer verilmiştir (Öcalan, 2013;65). Bu bağlamda, demokratik konfederalizm veya demokratik ulus kavramları tanımlanarak, atılması gereken adımlara dair bir yol haritası çizilmektedir (Öcalan, 2011, s.87). Bu çerçevede sahadaki uygulamalar da söz konusu bağlantıyı sergilemektedir. Buna göre PYD/YPG içerisinde faaliyet gösteren birçok üst düzey yönetici daha önce PKK içinde faaliyet göstermiştir (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2017;12). Dolayısıyla PKK’nın Türkiye’de silahlı mücadeleden çekildiği bir dönemde, Öcalan’ın düşüncelerinin Suriye sahasında PYD eliyle uygulanmaya başlanması örgütün stratejik hedefinin coğrafi olarak yeniden konumlandığına göstermektedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus, hedefin tamamen terk edilmesinden ziyade demokratik ulus söylemiyle yeni bir meşruiyet arayışı içinde formüle edilmesidir. Bu kapsamda güçlerini Suriye özelinde toplamaya gayret gösteren terör örgütü Suriye’deki saha kazanımlarını siyasal güç ile pekiştirme ve bu kazanımlarını uluslararası düzeyde tanıtmaya gayreti içerisine

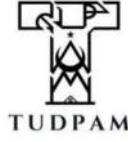
girmiştir. Düzenlenen çeşitli konferanslar ve mutabakatlar bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Siyasal Meşruiyet ve Yapısal Dönüşüm

Suriye’de iç savaşın şiddetinin azalması ve farklı aktörlerin pozisyonlarını yeniden belirlemeye başladığı süreçte PYD’nin Şam rejimiyle ilişkisi dikkat çekici bir dönüşüm geçirmiştir. Bu doğrultuda PYD’nin askeri kanadı olan Suriye Demokratik Güçleri (SDG) ile geçici Şam hükümeti arasında imzalanan 8 maddelik mutabakat son derecede önemlidir. Söz konusu mutabakat aşağıdaki başlıklardan oluşmaktadır:

- 1) Kürtlerin tüm anayasal haklarının garanti altına alınması;
- 2) Askeri ve sivil kurumların genel yönetime entegre edilmesi;
- 3) Suriye topraklarının tamamında ateşkesin sağlanması,
- 4) Yerinden edilen Suriyelilerin güvenli dönüşü;
- 5) Suriye toprak bütünlüğüne yönelik saldırılara karşı birlikte hareket edilmesi;
- 6) Nefret söylemlerinin terk edilmesi;
- 7) Yürütme komitelerinin kurulması;
- 8) Ortak diplomatik çabaların geliştirilmesi (BBC News Türkçe, 2025).

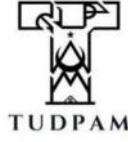
Bu mutabakat PYD’nin yalnızca sahada kontrol sağladığı bölgeleri askeri olarak değil aynı zamanda siyasal düzen açısından da kurumsallaştırma arzusunda olduğunu göstermektedir. Kaldı ki bu eğilim yukarıda açıklanan PKK ile paralel olan ideolojik çerçevede gelişmiştir. PYD’nin bu adımı, yalnızca Şam yönetimiyle barışçıl ilişkiler kurma çabası olarak değil, aynı zamanda uluslararası kamuoyunda siyasi bir aktör olarak meşruiyet kazanma stratejisinin bir yansıması olarak değerlendirilmelidir. Örgüt daha önceleri ABD ve Rusya ile kurduğu taktiksel ittifakların ardından günümüzde diplomatik alanda Suriye’nin yeniden inşasında rol üstlenmek istemektedir. Bu meşruiyet arayışı PYD tarafından düzenlenen konferanslar ve yapılan açıklamalarda görülmektedir. 15 Aralık 2025 tarihinde PYD eş başkanı tarafından yapılan açıklama bu kapsamda değerlendirilmiştir (Yeni Yaşam, 2025a). Araştırma kapsamında 8 maddelik mutabakat

metini içinde 1, 2 7 ve 8. Maddeler önem arz etmektedir. Irak'ta 2003 yılı sonrasında yaşanan anayasa yapım süreci ve sonrasındaki Kürtlerin kazanımları dikkate alındığında burada dile getirilen anayasal hakların güvence altına alınması meselesinin bireysel haklardan ziyade yönetime ilişkin olduğu görülmektedir. Keza, 7 ve 8 numaralı maddeler birbirlerini bu konuda desteklemektedir. Bu üç madde Türkiye'nin güvenlik stratejisine diplomatik yollardan tehdit unsuru oluştururken, 2. Madde doğrudan fiziksel tehdit unsuru niteliği taşımaktadır. Tabi ki ifade edilen bu tehdit unsurları birer potansiyeldir. Askeri ve sivil yapıların genel yönetime entegre edilmesi meselesi milis grupların -ya da başka bir ifadeyle terörist unsurların- yasallaştırılmasını anlamına gelmektedir. Bu durumun potansiyel bir tehdit unsuru olarak değerlendirilmesinin gerekçesi, söz konusu dönüşümün yalnızca pratik düzeyde gerçekleşmesi ve ideolojik temellerin korunmasıdır. Dolayısıyla, bu tür terör örgütlerinin kuruluşundaki asli özellik olan ideolojik faktör göz ardı edilmektedir.

Stratejik Konumlanış

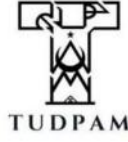
PKK'nın silahlı mücadelesi, 2000'li yılların başından itibaren bölgesel bir strateji doğrultusunda şekillenmiştir. Dolayısıyla araştırma kapsamında daha önce belirtildiği üzere terör örgütünün faaliyetleri bu çerçevede sıralanmış ve PJAK'ın İran-Suriye hareketliliği bu anlayışta değerlendirilmiştir. Türkiye ve Suriye özelinde ise bu süreçte özellikle 2013-2015 Çözüm Süreci yılları kritik bir eşik oluşturmuştur. Sürecin başarısızlıkla sonuçlanmasının ardından, PKK stratejik ağırlık merkezini Türkiye'den Suriye'ye kaydırmıştır (T.C. İçişleri Bakanlığı, 2017;38). Bu bağlamda PYD ile örgütsel ve ideolojik paralellik gösteren yapı Suriye'de kurumsallaşmıştır. Bu perspektiften bakıldığında, PKK'nın çözüm süreci boyunca dile getirdiği barış çağrılarının Türkiye bağlamında değil örgütün hedef faaliyet alanları çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Nitekim PYD tarafından, Türkiye'deki çözüm sürecinin Suriye'deki özerk yönetim modelinin geleceğini etkileyeceği ifade edilmiştir (Yeni Yaşam, 2025b). Bu söylem, PKK'nın Türkiye'de silah bırakma veya eylemsizlik sürecine girme kararlarının yalnızca taktiksel bir duraklama değil örgüt açısından uluslararası meşruiyetin zeminini

hazırlayan stratejik bir araç olarak değerlendirildiğini göstermektedir. İşte bu doğrultuda PYD'nin barışçıl özerklik söylevleri ile PKK'nın çözüm süreci retoriği paralel ilerlemektedir. Teori ve diplomatik gelişmelerin yanı sıra, söz konusu stratejik kayışın somut pratiği, biraz önce bahsedildiği gibi PKK mensuplarının önemli bir kısmının Suriye'ye aktarılması ve YPG bünyesine dahil edilmesiyle gerçekleşmiştir. Bahsi geçen iki pratik örnek, bu çalışmada vurgulanan terör örgütünün faaliyet alanlarındaki bütüncül yapının somut göstergeleri niteliğindedir. Bu noktada Türkiye, İran, Irak ve Suriye topraklarında dönemsel koşullara göre stratejik kaymalar gösteren bir terör yapılanmasından söz edilmektedir. Bir başka örnek olarak, ABD Savunma Bakanlığı'na bağlı Inspector General raporlarında SDG içerisindeki kilit unsurların büyük bölümünün PKK kökenli olduğu ifade edilmiştir (DoD Inspector General Report, 2020; 17). Bu durum aslında literatürde yeni ya da bilinmeyen bir gelişme değildir. Aksine, Türkiye bu geçişkenliği resmî kurumlarının çalışmalarıyla raporlamaktadır.

Türkiye'nin Güvenlik Politikaları Açısından Tehdit Değerlendirmesi

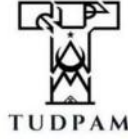
PKK'nın Suriye'deki uzantıları olan PYD/YPG ile çatı yapılanması SDG'nin, Şam rejimiyle kurduğu diplomatik ve askeri temaslar Türkiye'nin güvenlik politikalarını yeniden şekillendirmesini zorunlu kılmıştır. Aralık 2024 öncesinde, vekil olarak Suriye Milli Ordusu (SMO) ve sahada koordineli hareket edilmesi adına Rusya ile ilişkiler ağı geliştiren Türkiye, Esad rejiminin devrilmesinin ardından yaşanan gelişmeler doğrultusunda Şam yönetimiyle diplomatik temaslarını artırmıştır. Suriye'nin kuzeyinde PYD öncülüğünde kurulması hedeflenen özerk yönetim, mevcut durumda Fırat Kalkanı Harekât Bölgesi'nin doğusundan başlayarak Türkiye'nin güney sınırlarında bir kuşak oluşturma potansiyeline sahiptir. Halihazırda Türkiye'nin aleyhine sonuçlar doğuracak bu sonucun gerçekleşmemesi adına Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından kapsamlı üç büyük harekât gerçekleştirilmiştir. Ancak, 10 Mart 2025 tarihinde Şam rejimi ile PYD arasında imzalanan 8 maddelik mutabakat, söz konusu yapının anayasal düzeyde meşrulaşmasının önünü açmıştır. Özellikle, terör örgütü mensuplarının genel yönetime entegre edilmesi Irak Kürt Bölgesel Yönetimi örneğini anımsatmaktadır. Buna göre Irak'ta 2003 sonrası federal

sistemin Kürtlere özerklik kazandırması süreci Suriye içi de muhtemel bir senaryo olarak karşımıza çıkmıştır. Bu gelişme PKK-PYD arasındaki organik ilişki bağlamında değerlendirildiğinde, Türkiye açısından yalnızca sınır güvenliğini değil, sınır ötesi tehditlerin iç istikrar üzerindeki etkilerini de doğrudan ilgilendirmektedir. Tüm bunlarla birlikte Türkiye’de özellikle 2015 yılından itibaren sürdürülen yoğun güvenlik operasyonları sonucunda PKK’nın zayıflatıldığı ve PKK’nın 2025 yılında eylemsizlik kararı alması bir zafer algısı oluşturmuştur (Takvim, 2025). Ancak kamuoyunda oluşan bu algı, örgütün yalnızca coğrafi eksinini Suriye’ye kaydırarak taktiksel bir yeniden yapılanmaya gittiği gerçeğini göz ardı etmektedir. Bu duruma paralel olarak 20 Mayıs 2025’te ABD Dışişleri Bakanı Marco Rubio’nun Suriye’de topyekün bir iç savaşın yalnızca haftalar meselesi olabileceğine dair uyarısı önem arz etmektedir (Kara Kaşka, 2025). Tabi ki bu mesele bir PKK/PYD meselesinden ziyade İran ekseninde bir mezhep çatışması olarak yorumlanabilir (Çakmak, 2025;78). Ancak, bu denli bir istikrarsızlık ve belirsizlik ortamında tüm taraflar kendi kazanımlarını koruma çabası içinde olacaktır. İşte PKK ve çatı yapılanmanın hareketliliğini bu çerçevede değerlendirmek doğru olacaktır. Dolayısıyla, Suriye’nin parçalı yapısının federal modele yönlendirilmesi, Türkiye açısından uzun vadeli stratejik bir tehdit oluşturmaktadır. Suriye’nin kuzeyinde özerklik kazanan bir Kürt yapısı ile Irak Kuzey Bölgesel Yönetimi’nin zamanla birleşerek bağımsız bir Kürt devleti oluşturma ihtimali Türkiye için kırmızı çizgi niteliği taşımaktadır. Böylesi bir yapı yalnızca Türkiye’nin sınır güvenliğini değil, aynı zamanda ulusal bütünlüğünü de tehdit edecektir.

Öneriler

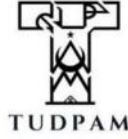
Araştırma bulguları ve değerlendirmeleri doğrultusunda, Türkiye’nin hem ulusal sınırları içinde hem de sınır ötesinde güvenlik stratejilerini pekiştirmeye yönünde atması gereken adımlar aşağıda açıklanmıştır. Bunlara adımlara geçmeden önce, Türk hükümeti ve ilgili kurumlarının değişen şartlara hızlı şekilde uyum sağlama kapasitesine sahip olduğunu belirtmek gerekir. Ancak, Suriye gibi dinamik ve karmaşık bir bölgede yaşanan gelişmelerin Türk kamuoyu tarafından tam ve doğru biçimde algılanması oldukça güçtür.

Dolayısıyla bu çalışmanın temel amacı, Türk kamuoyunun bilinçlendirilmesini sağlamaktır. İkinci olarak Türkiye’deki PKK; Suriye’deki PYD-YPG-SDG; İran’daki PJAK; Kuzey Irak’taki Irak Kürdistan Demokratik Çözüm Partisi gibi farklı coğrafyadaki faaliyet gösteren yapıların hareketliliği bütüncül bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Söz konusu yapıların birbirleriyle bağlantılı hareketliliği, stratejik bir perspektif doğrultusunda analiz edilmelidir. Bu bağlamda, araştırma boyunca vurgulanan yapıların birbirine bağlı hareket kabiliyetinin önemi daha net anlaşılmaktadır. Üçüncü olarak, PYD/YPG’nin Suriye’de ulusal konferanslar adı altında yürüttüğü ideolojik faaliyetlerle eş zamanlı olarak Türkiye’de yaşanan Gezi ve Kobani olaylarının benzerlerinin tekrarlanması önlenmesi amacıyla, kapsamlı önleyici bilinçlendirme çalışmalarının yürütülmesi faydalı olacaktır. Bu bilinçlendirme faaliyetleri yalnızca akademik platformlarla sınırlı kalmayıp, sosyal medya ve ana akım medya aracılığıyla geniş kitlelere ulaştırılmalıdır.

Sonuç

Bu çalışma kapsamında PKK’nın Türkiye’den Suriye’ye stratejik kayışı çerçevesinde PYD/YPG/SDG yapılanmalarının kurumsallaşma süreci; Şam rejimiyle yapılan mutabakatlar ve uluslararası meşruiyet arayışları bağlamında ele alınmıştır. PYD ile PKK arasındaki örgütsel ve ideolojik paralellik her iki yapının da aynı stratejik hedefe farklı coğrafyalarda hizmet ettiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, Türkiye’nin ulusal güvenlik politikalarının yalnızca sınır ötesi tehditlerle sınırlı olmadığı; aynı zamanda bu tehditlerin Türkiye’nin iç siyasal ve toplumsal dengeleri üzerinde etkide bulunma potansiyeli taşıdığı görülmektedir. PKK’nın çözüm sürecinde benimsediği söylemler ile PYD’nin Suriye’deki barışçıl özerklik retoriği arasındaki uyum, söz konusu stratejik bütünlüğün açık bir göstergesidir. Suriye’nin kuzeyinde giderek güç kazanan Kürt özerk yapısının, Irak’taki Kürt Bölgesel Yönetimi ile birleşme ihtimali Türkiye açısından yalnızca sınır güvenliğinin değil aynı zamanda bölgesel bütünlük ve istikrarı da tehdit eden unsur olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle, PYD/PKK yapılanmasının siyasi ve diplomatik meşruiyet kazanma girişimlerine karşı Türkiye’nin çok boyutlu bir güvenlik ve diplomasi stratejisi geliştirmesi zorunludur. Sonuç olarak, PKK/PYD yapısının siyasi ve toplumsal

düzeyde etkinlik gösterdiği bir dönemde Türkiye'nin tehdit algısını bu çok boyutlu yapı doğrultusunda yeniden tanımlaması ve bu çerçevede kamuoyu oluşturması gerekli görülmektedir.

Kaynakça

Acun, C., & Keskin, B. (2010). PKK'nın Kuzey Suriye Örgütlenmesi. İstanbul: SETA.

Adar, S., Asseburg, M., Azizi, H., Klein, M., & Steinberg, G. (2025). The Fall of the Assad Regime: Regional and International Power Shifts. Berlin: Stiftung Wissenschaft und Politik German Institute for International and Security Affairs.

Atabay, Ü. (2018, Kasım 20). İran-PKK Gizli Anlaşması. 21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü: <https://21yyte.org/iran/iran-pkk-gizli-anlasmasi/26009> adresinden alındı

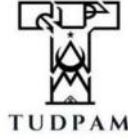
BBC News Türkçe. (2025, Mart 10). Erdoğan'dan Şam-SDG anlaşması mesajı: 'Doğru yönde bir adım'. <https://www.bbc.com/turkce/articles/c4g0pn88wy1o> adresinden alındı

Çakmak, S. (2025). İran'ın Suriye'deki İstihbarat Ağları, Mezhepsel Güç Dengesi ve Teorizm. Eskişehir: Türk Dış Politikası Araştırma Merkezi.

Dalar, M. (2015). Kendi Kaderini Tayin Hakkı Kavramı, Federasyon ve Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi. Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 20, Sayı: 32, 13-57.

Department of Defense Inspector General. (2020). Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve: Quarterly Report to United States Congress. Washington, D.C.

Kara Kaşka, M. (2025, Mayıs 20). ABD Dışişleri Bakanı Rubio'nun Suriye'de 'iç savaş' uyarısı ne anlama geliyor? BBC News Türkçe: <https://www.bbc.com/turkce/articles/clyrrq5z1gyo> adresinden alındı

Öcalan, A. (2011). Demokratik Konfederalizm. Diyarbakır: Abdullah Öcalan Sosyal Bilimler Akademisi Yayınları.

Öcalan, A. (2013). Demokratik Uygarlık Manifestosu Cilt: 4. Diyarbakır: Azadi Matbaası.

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2017). PKK-PYD İlişkisi PDY'nin Suriye'deki Etnik Terör Uygulamaları. Ankara.

T.C. İçişleri Bakanlığı. (2017). PKK/KCK Terör Örgütünün Suriye Kolu: PYD-YPG. Ankara.

Takvim. (2025, Mayıs 9). Terörsüz Türkiye'de kritik eşik aşıldı! Takvim günler öncesinden duyurmuştu! PKK silah bırakıyor. <https://www.takvim.com.tr/guncel/2025/05/09/terorsuz-turkiyede-kritik-esik-asildi> adresinden alındı

Yeni Yaşam. (2025, Mart 12). PYD Eşbaşkanı: Mutabakat daha büyük adımlara ön ayak olacak: <https://yeniyasamgazetesi9.com/pyd-esbaskani-mutabakat-daha-buyuk-adimlara-on-ayak-olacak/> adresinden alındı

Yeni Yaşam. (2025, Mart 6). PYD üyesi: Türkiye'deki çözüm Özerk Yönetimi de etkileyecek. <https://yeniyasamgazetesi9.com/pyd-uyesi-turkiyedeki-cozum-ozerk-yonetimi-de-etkileyecek/> adresinden alındı

Zafer, C., & Vardarlier, P. (2019). Toplumsal Gürültüden Toplumsal Hareketlere Sosyal Medyanın Rolü: Arap Baharı ve Gezi Parkı Olayları Örneği. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 21, Sayı: 2, 379-390.